

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	30 Mai 2023
Pwnc / Testun:	Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal ac Ôl-Ofal Ynys Môn 2023 – 2028
Aelod Portffolio:	Y Cynghorydd Gary Pritchard – Gwasanaethau Plant a Theuluoedd
Pennaeth Gwasanaeth:	Fôn Roberts, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a Phennaeth Gwasanaethau Oedolion
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Saul Ainsworth & Emma Edwards 01248 751887 Emmaedwards@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau

Gofynnir i'r Pwyllgor ystyried yr argymhellion canlynol:

Argymhelliad

1. Bod y Pwyllgor yn ystyried y Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal ac Ôl-Ofal Ynys Môn 2023-2028 ac yn cyflwyno sylwadau ar gynnwys y strategaeth.
2. Bod y Pwyllgor yn derbyn a chymeradwyo'r Strategaeth.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

C – Pam mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r strategaeth hon yn nodi ymrwymiad Cyngor Sir Ynys Môn; egluro sut y byddwn yn gweithredu fel rhiant corfforaethol effeithiol a dibynadwy ar gyfer unrhyw blentyn neu berson ifanc sydd dan ein gofal, waeth beth fo' u hoed, rhyw, rhywioldeb, ethnigrwydd, cred neu anabledd. Byddwn hefyd yn sicrhau bod ein pobl ifanc yn derbyn cyngor a chymorth o ansawdd dda pan fyddant yn gadael gofal. Byddwn yn dryloyw ynglŷn â'r cymorth sydd ar gael i'r rhai sy'n gadael gofal a bydd y cymorth hwn yn cael ei gynnig i bob person ifanc cyn iddynt adael gofal fel rhan o'u cynllun gofal.

Rhennir y Strategaeth â'r Pwyllgor Gwaith er mwyn ei gymeradwyo.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Amh.

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Amh.

DD – Effaith ar Genedlaethau'r Dyfodol (os yn berthnasol)		
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys	Mae'r Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal ac Ôl-Ofal Ynys Môn 2023-2028 yn nodi'n hymrwymiad, gweledigaeth a chyfarwyddyd fel Rhiant Corfforaethol.
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol. Os felly, sut:-	Fel yr uchod.
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhowch wybod gyda phwy-	Do. Mae'r Strategaeth wedi cael ei datblygu gan y Panel Rhiantu Corfforaethol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr aml-asiantaethol.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan yn drafftio'r ffordd hon ymlaen? Esboniwch sut:-	
5	Nodwch yr effeithiau mae'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir i dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith bosibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	
7	Sylwch ar unrhyw effaith bosib y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	

E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?	Beth oedd eu sylwadau?
1 Prif Weithredwr / Uwch Dim Rheoli (UDRh) (gorfodol)	Amh. Mae'r Panel yn cael ei gadeirio gan y Prif Weithredwr
2 Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Fel yr uchod
3 Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Fel yr uchod
4 Adnoddau Dynol (AD)	Amh.
5 Eiddo	Amh.
6 Technoleg Gwybodaeth (TG)	Amh.
7 Caffael	Amh.
8 Sgriwtini	18 Ebrill 2023

9	Aelodau Lleol	Amh.
---	---------------	------

F - Atodiadau:
Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal ac Ôl-Ofal Ynys Môn 2023-2028

FF – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth os gwelwch yn dda):
Dim.

Ynys Môn

THE ISLE OF
Anglesey

STRATEGAETH PLANT SY'N DERBYN GOFAL AC ÔL OFAL YNYS MÔN (2023 – 2028)

www.ynysmon.gov.uk

Fôn Roberts

Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a Cyfarwyddwr
Gwasanaethau Cymdeithasol

Croeso i Strategaeth Plant sy'n Derbynn Gofal ac Ôl-Ofal Ynys Môn (2023 – 2028). Mae dod i mewn i ofal fel arfer yn brofiad trawmatig, ac, yn achos y mwyafrif llethol o blant sy'n dod yn blant sy'n derbyn gofal, cam-drin, esgeulustod neu anawsterau teuluol sydd i gyfrif am hynny.

Mae Plant sy'n Derbynn Gofal ac Ôl-Ofal Ynys Môn yn hynod o bwysig i ni. Rydym yn uchelgeisiol ar gyfer ein grŵp mwyaf bregus o blant a phobl ifanc ac rydym yn ceisio'n barhaus i sicrhau fod pob plentyn a pherson ifanc sy'n derbyn gofal yn cael y cyfle i ffynnu; i fod yn ddiogel a chael eu hamddiffyn rhag niwed a chamanfantais; i gyrraedd eu potensial; i fod yn emosiynol a chorfforol iach ac i gael eu cefnogi a'u paratoi i fod yn oedolion.

Cynghorydd Gary Pritchard

Aelod Portffolio – Gwasanaethau Plant (Gwasanaethau Cymdeithasol)
ac Ieuenctid

Dylai pob plentyn a pherson ifanc ar Ynys Môn gael y dechrau gorau posib mewn bywyd a dylid rhoi pob cyfle iddynt ffynnu.

Fel rhieni corfforaethol, ein gweledigaeth yw sicrhau nad yw plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal yn wahanol, a'u bod yn derbyn yr un gefnogaeth, yr un anogaeth a'r un cyfleoedd i gyflawni'r canlyniadau gorau ym mhob agwedd o'u bywydau.

Mae gennym gyfrifoldeb moesol i weithio gyda'n gilydd fel gwasanaethau cyhoeddus a chymunedau lleol i gynnig i'n plant a'n pobl ifanc y cyfleoedd sydd eu hangen arnynt i lwyddo a ffynnu.

Pam bod angen Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal ac Ôl-Ofal ?

Mae rhiantu corfforaethol yn cyfeirio at y cydgyfrifoldeb ar draws y Cyngor i sicrhau bod plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal gennym ni, neu sy'n gadael gofal, yn cael eu cefnogi i ffynnu; nhw yw 'ein plant'.

Mae rôl y Cyngor o ran gofalu am y plant a phobl ifanc yn un o'r pethau pwysicaf rydym ni'n ei wneud. Mae gan yr Awdurdod Lleol gyfrifoldeb unigryw i'r plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal gennym ni, yn ogystal â'r rheiny sy'n gadael ein gofal.

Dylai rhiant corfforaethol da feddu ar yr un dyheadau ar gyfer plentyn/unigolyn ifanc sy'n derbyn gofal ag y byddai rhiant ar gyfer ei blentyn ei hun. Mae hyn yn cynnwys darparu'r sefydlogrwydd a'r gefnogaeth sydd ei angen arnynt i ddatblygu; a'u helpu nhw i osod targedau uchelgeisiol eu hunain. Mae'n golygu dathlu eu llwyddiant a chydabod y byddant yn gwneud camgymeriadau ar brydiau ac angen help i gydio yn yr awenau eto. Mae hefyd yn golygu eu cefnogi nhw i feithrin y sgiliau a'r hyder i fyw'n annibynnol, a'u hatgoffa fod rhywun ar gael bob amser pan fydd pethau'n mynd o chwith.

Mae ei strategaeth yn nodi sut rydym yn bwriadu herio ein hunain fel rhieni corfforaethol dros y pum mlynedd nesaf. Mae'n cynnig y cyddestun cyfreithiol a lleol rydym ni'n gweithredu oddi mewn iddo, ein gweledigaeth ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal, yn ogystal â'r rheiny sy'n gadael ein gofal a sut rydym yn bwriadu cyflawni'r blaenoriaethau sydd wedi'u gosod mewn deddfwriaeth.

I bwy mae'r strategaeth hon?

Cyfradd Gofal: 95/10000

150 o blant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal

Mae strategaeth ar gyfer yr holl aelodau etholedig a swyddogion y Cyngor, ar ran y plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal gan y Cyngor, yn ogystal â'r rheiny sy'n gadael ei gofal

65% o blant a phobl ifanc yn byw gyda gofalwyr maeth

63 sy'n gadael gofal

75% o blant a phobl ifanc yn byw ar Ynys Môn

10 o blant sy'n Geiswyr Lloches ac sydd wedi cyrraedd y DU ar eu pen eu hunain

Fframwaith Deddfwriaethol

Rydym yn ceisio cefnogi y rhan fwyaf o'n plant a phobl ifanc o fewn eu teuluoedd a chymunedau eu hunain; fodd bynnag, nid yw hyn yn bosib i lond llaw o'r unigolion hyn, ac maent angen trefniadau gofal amgen (un ai tymor byr neu hir).

Mae plant a phobl ifanc yn ein gofal ni un ai drwy orchymyn llys neu drwy gytundeb â'u rhiant (rhieni) neu warcheidwad (gwarcheidwaid). Efallai y bydd plentyn neu unigolyn ifanc yn dod i'n gofal o ganlyniad i anawsterau tymor byr neu hir a brofir gan eu rhieni, o ganlyniad i gam-drin, esgeulustod neu amrywiaeth o anawsterau. Mae'r ddarpariaeth ar gyfer ein plant wedi'i gefnogi gan nifer o ddeddfwriaeth allweddol:

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Plant (2000)
- Deddf Ymadael â Gofal (2000)
- Deddf Plant (2004)
- Deddf Plant a Theuluoedd (2014)

Ein Gweledigaeth. Ein Hymrwymiad.

Ein Gweledigaeth

Mae 'Ein Plant' yn cyfeirio at y plant a phobl ifanc ar Ynys Môn sy'n derbyn gofal neu sy'n gadael gofal. Mae hyn, yn ei hanfod, yn siapio ein gweledigaeth a dyheadau ar eu cyfer. Yn y pen draw, rydym eisiau i bob plentyn dderbyn y gefnogaeth i ddatblygu yn oedolion sy'n cyfrannu at egwyddorion a gwerthoedd cadarnhaol, a'u harddangos.

Ein Hymrwymiad

Byddwn yn rhiant corfforaethol effeithiol a dibynadwy ar gyfer unrhyw blentyn neu unigolyn ifanc sy'n derbyn gofal gennym, waeth beth yw eu hoed, rhyw, rhywedd, ethnigrwydd, ffydd neu anabledd. Byddwn hefyd yn sicrhau bod pobl ifanc yn derbyn cyngor a chefnogaeth o ansawdd pan fyddant yn gadael gofal.

Bydd y cynnig cefnogaeth i'r rheiny sy'n gadael gofal yn dryloyw ac yn cael ei rannu a phob unigolyn ifanc cyn iddynt adael gofal.

Byddwn yn gwrandao ar ein plant a phobl ifanc er mwyn eu helpu nhw i gyflawni o fewn eu bywydau, yn yr un modd ac mae gwasanaethau'n cael eu siapio drwy fanteisio ar ein hadnoddau.

Sut fyddwn ni'n gwneud hyn?

Bydd y Panel Rhiantu Corfforaethol yn cwrdd bob chwarter er mwyn:

- ✓ Herio a chraffu er mwyn parhau i wella safonau i helpu ein plant a phobl ifanc gyflawni hyd eithaf eu gallu
- ✓ Sicrhau ein bod yn bodloni ein dyletswyddau a chyfrifoldebau strategol i safon dda
- ✓ Sicrhau ein bod yn gweithio'n effeithiol mewn tîm er mwyn bodloni anghenion ein plant a phobl ifanc
- ✓ Mynnu safbwyntiau ein plant a phobl ifanc er mwyn siapio datblygiadau gwasanaethau'n effeithiol.

Pyramid Maslow: Hierarchaeth Anghenion

Mae 'hierarchaeth anghenion' Maslow yn dangos model pum haen o anghenion dynol. Rhaid bodloni'r anghenion sydd ar waelod yr hierarchaeth cyn gall pobl fodloni'r anghenion sydd wedi'u hadnabod yn yr haenau uwch. Fe rhieni corfforaethol, rydym eisiau darparu'r sylfeini er mwyn galluogi ein plant a phobl ifanc i fodloni eu hanghenion sylfaenol yn annibynnol wrth ddod yn oedolion, ac yn y pen draw, bydd yn eu galluogi nhw i daro sylw i'r anghenion uwch.

Fel Rhieni Corfforaethol, byddwn yn:

1. Diogelu ein plant a phobl ifanc rhag risg a bod yn fregus
2. Deall ein plant a phobl ifanc a'u hanghenion, doniau a dyheadau a hyrwyddo eu diddordebau
3. Bod â dyheadau uchel ar gyfer eu presennol a'u dyfodol, a disgwyl y gorau ohonynt ac ar eu cyfer
4. Dangos yn eu llwyddiant/heriau a dathlu eu gweithdai
5. Gwrando ar eu barn a sicrhau bod y safbwyntiau hyn yn dylanwadu ar arferion, gwasanaethau a newidiadau polisi
6. Cydnabod, cefnogi a pharchu eu hunaniaeth ym mhob agwedd
7. Cefnogi cyflawniad academaidd a galwedigaethol uchel. Cefnogi eu cyfraniadau menter a chreadigol
8. Cefnogi eu hiechyd, eu llesiant emosiynol a'u gwytnwch drwy fanteisio ar y gwasanaethau cywir ar yr amser cywir
9. Eu cefnogi i fod yn ddinasyddion moesegol wybodus
10. Cefnogi eu cyfnod pontio i fyd oedolion drwy eu paratoi i ddod yn ddinasyddion cyfrifol
11. Dysgu o ganmoliaeth a chwynion gan blant a phobl ifanc

Blaenoriaeth Strategol: Her Aelodau Etholedig

Pam ei fod yn bwysig?

Er mwyn cefnogi ein plant a'n pobl ifanc, yn ogystal â'r rhai sy'n gadael ein gofal, mae'n bwysig bod gan aelodau etholedig a swyddogion ar draws y Cyngor ddealltwriaeth o'r materion y mae ein pobl ifanc yn eu hwynebu wrth iddynt dyfu, datblygu a pharatoi/dod i fyd oedolion.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Byddwn yn sicrhau bod gan aelodau etholedig y wybodaeth a'r sgiliau allweddol i herio a chraffu ar allu'r gwasanaeth i fodloni anghenion ein plant a'n pobl ifanc ar y cyd ac yn effeithiol.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Trefnu gweithdy ar gyfer aelodau etholedig a swyddogion i ddatblygu eu dealltwriaeth o'r strategaeth hon yng nghyd-destun y math o faterion mae ein plant ifanc yn eu hwynebu
- ✓ Sicrhau bod y Panel Rhiantu Corfforaethol yn cyfarfod yn chwarterol er mwyn herio a chraffu ar ddata ac adroddiadau a gyflwynir gan swyddogion ar draws y bartneriaeth
- ✓ Sicrhau bod aelodau'r panel yn cael cyfle i gwrdd â rhai o'n plant a phobl ifanc i gael dealltwriaeth uniongyrchol o'u profiadau

Blaenoriaeth Strategol: Llety

Pam ei fod yn bwysig?

Mae'n hanfodol bod gan y gwasanaeth ddewis o leoliadau er mwyn cwrdd â'r plant a phobl ifanc, a rhaid i'r lleoliadau gyd-fynd â'r anghenion a nodwyd. Mae hyn yn debygol o arwain at fwy o sefydlogrwydd i'n plant a phobl ifanc, sef y sylfaen ar gyfer cynnig gwell cyfleoedd mewn bywyd.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Sicrhau bod gennym ddigon o leoliadau addas er mwyn darparu ar gyfer y plant a'r bobl ifanc yr ydym yn gofalu amdanynt.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Parhau i weithio gyda Maethu Cymru yn genedlaethol ac yn rhanbarthol i gynyddu nifer y gofalwyr maeth i fodloni anghenion amrywiol ein plant
- ✓ Parhau i adeiladu ar raglen cartrefi grŵp bach lwyddiannus Cartref Clyd i alluogi mwy o'n pobl ifanc, y mae gofal preswyl yn bodloni eu hanghenion orau, i barhau i fyw ar yr ynys yn eu cymunedau
- ✓ Parhau i gynnig buddion gwell i ddarparu ofalwyr maeth er mwyn annog maethu i'r Cyngor
- ✓ Parhau i fanteisio ar dechnolegau newydd i gefnogi ein gofalwyr maeth a chartrefi grwpiau bach.

Blaenoriaeth Strategol: Llety i'r Rhai sy'n Gadael Gofal

Pam ei fod yn bwysig?

Mae'n hanfodol bod gan y gwasanaeth ddewis o leoliadau er mwyn cwrdd â'r plant a phobl ifanc, a rhaid i'r lleoliadau gyd-fynd â'r anghenion a nodwyd. Mae hyn yn debygol o arwain at fwy o sefydlogrwydd i'n plant a phobl ifanc, sef y sylfaen ar gyfer cynnig gwell cyfleoedd mewn bywyd.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Sicrhau bod gennym ddigon o leoliadau addas a threfniadau byw ar gyfer ein pobl ifanc sy'n gadael gofal.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Cyfrannu at y broses dendro Cefnogi Pobl mewn perthynas â llety ar gyfer pobl ifanc sy'n agored i niwed, gan sicrhau bod lleisiau ein pobl ifanc yn cael eu clywed
- ✓ Parhau i ehangu a datblygu 'Pan Fydda i'n Barod' i alluogi mwy o'n pobl ifanc i aros yn eu lleoliadau maeth ôl-18, os mai dyna yw eu dymuniad
- ✓ Datblygu cyfarfodydd partneriaeth 'llwybr' rhwng y Gwasanaethau Cymdeithasol (Oedolion, Plant a Theuluoedd) a'r Gwasanaethau Darparu Tai i sicrhau bod anghenion llety pobl ifanc unigol yn cael eu bodloni, gyda'r bwriad o leihau digartrefedd

Blaenoriaeth Strategol: Iechyd Emosiynol a Gwytnwch

Pam ei fod yn bwysig?

Mae plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal yn cael eu gorgynrychioli mewn gwasanaethau iechyd meddwl o gymharu â'r boblogaeth yn gyffredinol. Rydym am fynd i'r afael â'r duedd hon ar gyfer ein plant.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Byddwn yn hybu iechyd emosiynol a gwytnwch ein plant er mwyn eu datblygu'n emosiynol wrth iddynt symud i fyd oedolion.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Parhau ar ein taith i ddod yn ynys sy'n wybodus o drawma, gan gynnwys y rhai sy'n gofalu am ein plant (gofalwyr maeth/gweithwyr preswyl), y rhai sy'n addysgu ein plant a'r rhai sy'n cefnogi ein plant.
- ✓ Parhau â'n pecyn hyfforddi ar gyfer gweithlu'r ynys fel bod y Dull Adfer Trawma wedi'i wreiddio, gan alluogi gweithwyr proffesiynol/gofalwyr i fod yn wybodus ac yn fedrus.
- ✓ Adolygu effaith y Strategaeth Adfer Trawma trwy gyfrwng y dangosyddion perfformiad allweddol a sefydlwyd yn y strategaeth honno
- ✓ Cydleoli ymarferwyr CAMHS gyda staff Gofal Cymdeithasol i hwyluso a gwella cydweithio effeithiol ar gyfer plant unigol

Blaenoriaeth Strategol: Addysg, Cyflogaeth a Hyfforddiant

Pam ei fod yn bwysig?

Mae'r rhai sy'n gadael gofal yn cael eu gorgynrychioli mewn ffigurau diweithdra, sy'n aml yn cyfrannu at orgynrychiolaeth ar draws ystod o fynegeion tlodi. Rydym am roi'r sgiliau, y wybodaeth a'r galluoedd i'n pobl ifanc a fydd yn eu galluogi i gael gwaith, datblygu eu hannibyniaeth a chyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas a'u cymunedau lleol.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Cynyddu nifer y rhai sy'n gadael gofal mewn addysg, cyflogaeth a hyfforddiant.

Sut ydyn ni am wneud hyn?

Byddwn yn:

- ✓ Mesur effaith y Cynllun Peilot Incwm Sylfaenol (BIP) ar addysg, cyflogaeth a hyfforddiant, sy'n rhoi incwm gwarantedig sylfaenol i'r rhai sy'n gadael gofal ac sy'n cyrraedd deunaw oed rhwng Gorffennaf 2022 a Mehefin 2023.
- ✓ Gwerthuso effaith y diploma achrededig sgiliau byw'n annibynnol, sydd ar gael i ddeg o bobl sy'n gadael gofal yn ystod 2023-24
- ✓ Gwerthuso effaith y Panel Ymgysylltu a Datblygu Ieuenctid 16+, sy'n canolbwyntio ar anghenion pobl ifanc sy'n gadael gofal nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant.